

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)

z dnia 26 kwietnia 2018 r.*

Uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego – Ochrona przyrody – Dyrektywa 2009/147/WE – Ochrona dzikiego ptactwa – Obszar specjalnej ochrony (OSO) – Sklasyfikowanie jako OSO najbardziej odpowiednich obszarów pod względem liczby i powierzchni dla ochrony gatunków ptaków wymienionych w załączniku I do dyrektywy 2009/147 – Ostoja ptaków (Important Bird Area – IBA) – IBA Riła – Częściowe sklasyfikowanie IBA Riła jako OSO

W sprawie C-97/17

mającej za przedmiot skargę o stwierdzenie, na podstawie art. 258 TFUE, uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, wniesioną w dniu 24 lutego 2017 r.,

Komisja Europejska, reprezentowana przez P. Mihaylovą i C. Hermesa, działających w charakterze pełnomocników,

strona skarżąca,

przeciwko

Republice Bułgarii, reprezentowanej przez E. Petranową i L. Zahariewą, działające w charakterze pełnomocników,

strona pozwana,

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: M. Ilešič, prezes izby, A. Rosas, C. Toader (sprawozdawca), A. Prechal i E. Jarašiūnas, sędziowie,

rzecznik generalny: M. Wathelet,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

* Język postępowania: bułgarski.

Wyrok

- 1 W swojej skardze Komisja Europejska wnosi do Trybunału o stwierdzenie, że ze względu na brak ujęcia całości ostoi ptaków (Important Bird Area, zwanej dalej „IBA”) obejmującej masyw górski Riła (zwanej dalej „IBA Riła”) jako obszaru specjalnej ochrony (zwanego dalej „OSO”), Republika Bułgarii nie zaklasyfikowała jako OSO najbardziej odpowiednich obszarów pod względem liczby i powierzchni dla ochrony gatunków wymienionych w załączniku I do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz.U. 2010, L 20, s. 7, zwanej dalej „dyrektywą ptasią”) i w związku z tym uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążyą na mocy art. 4 ust. 1 tej dyrektywy.

Ramy prawne

- 2 Zgodnie z art. 1 ust. 1 dyrektywy ptasiej odnosi się ona do ochrony wszystkich gatunków ptactwa występujących naturalnie w stanie dzikim na europejskim terytorium państw członkowskich, do którego stosuje się traktat FUE. Ma ona na celu ochronę tych gatunków, gospodarowanie nimi oraz ich kontrolę i ustanawia reguły ich eksploatacji.
- 3 Artykuł 4 ust. 1 i 2 tej dyrektywy stanowi:

„1. Gatunki wymienione w załączniku I podlegają specjalnym środkom ochrony dotyczącym ich naturalnego siedliska w celu zapewnienia im przetrwania oraz reprodukcji na obszarze ich występowania.

W związku z powyższym uwzględnia się:

- a) gatunki zagrożone wyginięciem;
- b) gatunki podatne na szczególne zmiany w ich naturalnym siedlisku;
- c) gatunki uznane za rzadkie z uwagi na niewielkie populacje lub ograniczone lokalne występowanie;
- d) inne gatunki wymagające szczególnej uwagi ze względu na specyficzny charakter ich naturalnego siedliska.

Tendencje i wahania w poziomach populacji są uwzględniane przy dokonywaniu oceny.

Państwa członkowskie dokonują klasyfikacji przede wszystkim najbardziej odpowiednich obszarów pod względem liczby i powierzchni jako [OSO] dla zachowania tych gatunków, z uwzględnieniem wymogów ich ochrony w ramach morskiego i lądowego obszaru geograficznego, do którego niniejsza dyrektywa ma zastosowanie.

2. Państwa członkowskie podejmują podobne środki w odniesieniu do regularnie występujących gatunków wędrownych niewymienionych w załączniku I, mając na uwadze potrzebę ich ochrony w ramach morskiego i lądowego obszaru geograficznego, do którego niniejsza dyrektywa ma zastosowanie, w odniesieniu do obszarów ich wylęgu, pierzenia i zimowania oraz miejsc postoju wzdłuż ich tras migracji. W tym celu państwa członkowskie zwracają szczególną uwagę na ochronę terenów podmokłych, w szczególności tych o znaczeniu międzynarodowym”.

- 4 Zgodnie z art. 12 ust. 1 i 2 wspomnianej dyrektywy:

„1. Co trzy lata, poczynając od dnia 7 kwietnia 1981 r., państwa członkowskie przesyłają Komisji sprawozdanie na temat stosowania przepisów krajowych przyjętych na podstawie niniejszej dyrektywy.

2. Co trzy lata Komisja opracowuje zbiorcze sprawozdanie na podstawie informacji określonych w ust. 1. Ta część projektu sprawozdania, która obejmuje informacje dostarczone przez dane państwo członkowskie, zostaje przekazana władzom danego państwa członkowskiego w celu weryfikacji. Ostateczna wersja sprawozdania zostaje przekazana państwu członkowskim”.

Postępowanie poprzedzające wniesienie skargi

- 5 W następstwie skargi wniesionej przez Bułgarsko druzhestvo za zashtita na ptitsite (bułgarskie towarzystwo ochrony ptaków, zwane dalej „BDZP”), które jest członkiem organizacji pozarządowej BirdLife International, Komisja skierowała w dniu 6 czerwca 2008 r. do Republiki Bułgarii wezwanie do usunięcia uchybienia, w którym zarzuciła temu państwu członkowskiemu, że nie sklasyfikowało jako OSO najbardziej odpowiednich obszarów pod względem liczby i powierzchni w wypadku sześciu IBA (Riła, Kaliakra, Tsentralen Balkan, Lomovete, Pirin i Zapadni Rodopi) i z tego powodu uchybiło zobowiązaniom ciążącym na nim na mocy art. 4 ust. 1 i 2 dyrektywy ptasiej.
- 6 W odpowiedziach na wezwanie do usunięcia uchybienia Republika Bułgarii zaprzeczyła jakimkolwiek uchybieniu dyrektywie ptasiej, podnosząc w szczególności, że część IBA Riła, w niniejszym wypadku Rilski manastir (Rylski Monastyr, Bułgaria), była w międzyczasie przedmiotem dodatkowego sklasyfikowania jako OSO.
- 7 Nie będąc usatysfakcjonowana całością tych odpowiedzi, Komisja skierowała do Republiki Bułgarii w dniu 17 października 2014 r. uzasadnioną opinię, w której zarzuciła jej uchybienie zobowiązaniom przewidzianym w art. 4 ust. 1 tej dyrektywy. Niemniej ta uzasadniona opinia dotyczyła jedynie IBA Riła, gdyż w międzyczasie IBA Kaliakra stała się przedmiotem odrębnego postępowania dotyczącego naruszenia, o którym Trybunał orzekł w wyroku z dnia 14 stycznia 2016 r., Komisja/Bułgaria (C-141/14, EU:C:2016:8), a IBA Tsentralen Balkan, Lomovete, Pirin i Zapadni Rodopi zostały sklasyfikowane w bardzo znacznym zakresie jako OSO.
- 8 Co się tyczy IBA Riła, Komisja przyjęła w uzasadnionej opinii, że jedynie 72% całkowitej powierzchni zostało sklasyfikowane jako OSO, co spowodowało ograniczenie ochrony 17 gatunków wymienionych w załączniku I do dyrektywy ptasiej.
- 9 W dniu 15 grudnia 2014 r. Republika Bułgarii odpowiedziała na uzasadnioną opinię, następnie przekazała odpowiednio w dniu 7 września 2015 r. i w dniu 3 lutego 2016 r. informacje uzupełniające i aktualizację. Państwo to stwierdziło w nich zasadniczo, że sklasyfikowanie 72% IBA Riła jako OSO gwarantuje „maksymalny poziom ochrony gatunków i ich siedlisk, opisany w IBA”, ale że w duchu dobrej współpracy zostaną zdwojone wysiłki celem zbadania kwestii powiększenia powierzchni OSO Riła.
- 10 Uznając, że niezależnie od podjętych środków Republika Bułgarii nadal nie wypełnia zobowiązań spoczywających na niej na mocy art. 4 ust. 1 dyrektywy ptasiej, Komisja zdecydowała się wnieść niniejszą skargę.

W przedmiocie dopuszczalności

Argumentacja stron

- 11 Republika Bułgarii podnosi, że skarga jest niedopuszczalna, i wysuwa zasadniczo dwa argumenty na poparcie swej tezy.

- 12 W pierwszej kolejności Republika Bułgarii twierdzi, że Komisja zmieniła przedmiot sporu. Otóż, podczas gdy Komisja zarzuciła jej w wezwaniu do usunięcia uchybienia, iż nie sklasyfikowała jako OSO najbardziej odpowiednich obszarów pod względem liczby i powierzchni dla ochrony gatunków wymienionych w załączniku I do dyrektywy ptasiej, instytucja ta w uzasadnionej opinii i w żądaniach skargi oparła swój zarzut na fakcie, że całość IBA Riła nie została sklasyfikowana jako OSO. Tym samym Republika Bułgarii nie była w stanie ani zastosować się do zobowiązań wynikających z prawa Unii, ani podnieść środków na swoją obronę przed sformułowanymi zarzutami.
- 13 Republika Bułgarii podkreśla, że po lekturze wezwania do usunięcia uchybienia była przekonana, iż wystarczało, by zapewniła wystarczającą ochronę gatunków wymienionych w załączniku I do dyrektywy ptasiej, wobec czego podjęła środki niezbędne do zastosowania się do tego wezwania do usunięcia uchybienia. Dopiero po otrzymaniu uzasadnionej opinii stwierdziła, że Komisja zarzuca jej w rzeczywistości, iż nie sklasyfikowała całości obszaru IBA Riła jako OSO.
- 14 W drugiej kolejności Republika Bułgarii uznaje, że zarówno w uzasadnionej opinii, jak i w skardze Komisja nie wskazała konkretnie przedmiotu sporu, ani nie przedstawiła w sposób spójny i precyzyjny powodów, dla których uważa, że to państwo członkowskie uchybiło zobowiązaniom spoczywającym na nim na mocy art. 4 ust. 1 dyrektywy ptasiej.
- 15 W szczególności twierdzi ona, że Komisja ograniczyła się do wskazania w sposób ogólny, że sklasyfikowanie jedynie części IBA Riła jako OSO spowodowało ograniczenie ochrony 17 gatunków wymienionych w załączniku I do dyrektywy ptasiej, nie przedstawiając jednak wystarczających informacji pozwalających na zidentyfikowanie tych gatunków.
- 16 W odpowiedzi Komisja uważa, co się tyczy, w pierwszej kolejności, rzekomej zmiany przedmiotu sporu, że wnioski w wezwaniu do usunięcia uchybienia i w uzasadnionej opinii są identyczne i że między tymi dwoma dokumentami nie ma żadnego niedostosowania lub różnicowania. Podnosi ona, że w toku postępowania poprzedzającego wniesienie skargi, mając na względzie dodatkowe obszary, które zostały sklasyfikowane przez Republikę Bułgarii jako OSO w następstwie wezwania do usunięcia uchybienia, przedmiot sporu został po prostu ograniczony do pozostałej niesklasyfikowanej części IBA Riła.
- 17 Co się tyczy w drugiej kolejności rzekomo niewystarczającego wskazania przedmiotu sporu, Komisja zaznacza, że oparła się na konkretnym przepisie dyrektywy ptasiej i że przekazała wykaz 17 gatunków ptaków, których ochrona nie była wystarczająco zapewniona z powodu sklasyfikowania jedynie części IBA Riła jako OSO, podobnie jak wykaz 9 gatunków ptaków, na które to niepełne sklasyfikowanie miało znaczny wpływ.

Ocena Trybunału

- 18 Co się tyczy zarzutu zmiany przedmiotu sporu, należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału wezwanie do usunięcia uchybienia ma na celu, po pierwsze, określenie przedmiotu sporu i wskazanie państwu członkowskiemu, które ma przedstawić swoje uwagi, elementów koniecznych dla przygotowania obrony, a po drugie, umożliwienie mu usunięcia uchybienia, zanim sprawa zostanie skierowana do Trybunału (wyroki: z dnia 28 marca 1985 r., Komisja/Włochy, 274/83, EU:C:1985:148, pkt 19; z dnia 7 kwietnia 2011 r., Komisja/Portugalia, C-20/09, EU:C:2011:214, pkt 19 i przytoczone tam orzecznictwo). Możliwość przedstawienia przez zainteresowane państwo członkowskie uwag, nawet jeśli nie zdecyduje się ono z niej skorzystać, stanowi bowiem zasadniczą gwarancję wymaganą przez traktat FUE, której poszanowanie jest istotnym wymogiem proceduralnym decydującym o prawidłowości postępowania o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego (wyrok z dnia 14 kwietnia 2011 r., Komisja/Rumunia, C-522/09, EU:C:2011:251, pkt 16).

- 19 Niemniej, o ile uzasadniona opinia powinna zawierać spójne i szczegółowe przedstawienie powodów, które doprowadziły Komisję do przekonania, iż dane państwo członkowskie uchybiło któremuś ze zobowiązań ciążących na nim na mocy traktatu, o tyle wezwanie do usunięcia uchybienia nie może podlegać równie ścisłym wymogom w zakresie precyzyjności jego treści, gdyż może ono pełnić jedynie rolę pierwszego zwięzłego podsumowania zarzutów. Nic nie stoi zatem na przeszkodzie temu, aby Komisja uszczegółowiła w uzasadnionej opinii zarzuty, które zgłosiła już wcześniej w sposób ogólny w wezwaniu do usunięcia uchybienia (zob. podobnie wyroki: z dnia 8 kwietnia 2008 r., Komisja/Włochy, C-337/05, EU:C:2008:203, pkt 23; z dnia 13 lutego 2014 r., Komisja/Zjednoczone Królestwo, C-530/11, EU:C:2014:67, pkt 40).
- 20 W niniejszym wypadku należy zaznaczyć, że zarówno w wezwaniu do usunięcia uchybienia, jak i w uzasadnionej opinii Komisja wskazała wyraźnie, iż Republika Bułgarii uchybiła zobowiązaniom spoczywającym na niej na mocy art. 4 ust. 1 dyrektywy ptasiej przez to, że nie sklasyfikowała jako OSO najbardziej odpowiednich obszarów pod względem liczby i powierzchni dla ochrony gatunków wymienionych w załączniku I do tej dyrektywy.
- 21 Jedyna różnica istniejąca między tymi dokumentami polega na fakcie, że w wezwaniu do usunięcia uchybienia Komisja wskazała, iż Republika Bułgarii uchybiła swemu zobowiązaniu sklasyfikowania jako OSO wszystkich terenów najbardziej odpowiednich dla ochrony gatunków wymienionych w załączniku I do dyrektywy ptasiej, podczas gdy w uzasadnionej opinii i w skardze, nie będąc usatysfakcjonowana terenami sklasyfikowanymi tak przez to państwo członkowskie w następstwie wezwania do usunięcia uchybienia, sprecyzowała przedmiot sporu, ograniczając go do pozostałej niesklasyfikowanej części IBA Riła.
- 22 W konsekwencji, mając na uwadze fakt, że całość IBA Riła figurowała w wykazie najbardziej odpowiednich obszarów pod względem liczby i powierzchni w rozumieniu art. 4 ust. 1 dyrektywy ptasiej, Republika Bułgarii nie ma podstaw, by twierdzić, że Komisja zmieniła przedmiot sporu.
- 23 Co się tyczy zarzutu dotyczącego rzekomo niewystarczającego wskazania przedmiotu sporu w skardze, należy zaznaczyć, że na podstawie art. 120 lit. c) regulaminu postępowania przed Trybunałem i orzecznictwa odnoszącego się do tego przepisu każda skarga wszczynająca postępowanie powinna wskazywać przedmiot sporu i zawierać zwięzłe omówienie zarzutów. Owo wskazanie powinno być wystarczająco zrozumiałe i precyzyjne, tak aby umożliwiło stronie pozwanej przygotowanie obrony, a Trybunałowi – dokonanie kontroli. Z powyższego wynika, że istotne okoliczności faktyczne i prawne, na których opiera się skarga, muszą wynikać w sposób spójny i zrozumiały z tekstu samej skargi oraz że żądania w niej zawarte powinny być sformułowane w sposób pozbawiony dwuznaczności w celu uniknięcia orzekania przez Trybunał ultra petita lub z pominięciem jednego z zarzutów (zob. podobnie wyroki: z dnia 14 stycznia 2010 r., Komisja/Republika Czeska, C-343/08, EU:C:2010:14, pkt 26; z dnia 15 czerwca 2010 r., Komisja/Hiszpania, C-211/08, EU:C:2010:340, pkt 32; z dnia 15 listopada 2012 r., Komisja/Portugalia, C-34/11, EU:C:2012:712, pkt 44).
- 24 Poza tym zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunał musi zbadać, czy uzasadniona opinia i skarga przedstawiają zarzuty w sposób spójny i precyzyjny, aby umożliwić mu dokładne zapoznanie się z zakresem zarzucanego naruszenia prawa Unii, co jest niezbędnym warunkiem możliwości zbadania przez Trybunał istnienia zarzucanego uchybienia (wyrok z dnia 15 listopada 2012 r., Komisja/Portugalia, C-34/11, EU:C:2012:712, pkt 43 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 25 W niniejszym wypadku należy zaznaczyć, że we wnioskach uzasadnionej opinii i skargi Komisja wyraźnie wskazała, że skarga o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom jest oparta na naruszeniu przez Republikę Bułgarii obowiązków ciążących na niej na mocy art. 4 ust. 1 dyrektywy ptasiej.
- 26 Poza tym Komisja podniosła w uzasadnieniu zarówno uzasadnionej opinii, jak i skargi, że sklasyfikowanie jedynie części IBA Riła jako OSO spowodowało „znaczne ograniczenie” ochrony 17 gatunków ptaków wymienionych w załączniku I do wspomnianej dyrektywy, a mianowicie włośchatki

(*Aegolius funereus*), jarzábka (*Bonasa bonasia*), gadożera (*Circaetus gallicus*), dzięcioła białogrzbietego (*Dendrocopos leucotos*), dzięcioła czarnego (*Dryocopus martius*), sokoła wędrownego (*Falco peregrinus*), sóweczki (*Glaucidium passerinum*), dzięcioła trójpalczastego (*Picoides tridactylus*), głuszca (*Tetrao urogallus*), orła przedniego (*Aquila chrysaetos*), lelka (*Caprimulgus europaeus*), derkacza (*Crex crex*), dzięcioła średniego (*Dendrocopos medius*), puchacza (*Bubo bubo*), gąsiorka (*Lanius collurio*), lerki (*Lullula arborea*) i trzmielojada (*Pernis apivorus*), dodając, że 9 pierwszych gatunków podlegało „znacznemu oddziaływaniu”.

27 Należy zatem uznać, że Komisja przedstawiła swe zarzuty w sposób spójny i precyzyjny w rozumieniu orzecznictwa przywołanego w pkt 23 i 24 niniejszego wyroku.

28 W konsekwencji skarga jest dopuszczalna.

Co do istoty sprawy

Argumentacja stron

29 Komisja twierdzi, że Republika Bułgarii uchybiła zobowiązaniom spoczywającym na niej na mocy art. 4 ust. 1 dyrektywy ptasiej przez to, że nie sklasyfikowała całości IBA Riła jako OSO.

30 W tym względzie Komisja podkreśla znaczenie dla ochrony ptaków części IBA Riła niesklasyfikowanej jako OSO, krytykuje fakt, że niektóre gatunki ptaków są pozbawione ochrony, którą zapewniłoby im sklasyfikowanie w całości IBA Riła jako OSO, i broni wagi dowodów przedłożonych celem wykazania konieczności takiego całościowego sklasyfikowania.

31 W pierwszej kolejności, w odniesieniu do części IBA Riła niesklasyfikowanej jako OSO, która obejmuje obszar położony u stóp masywu gór Riła wokół granic OSO Riła i Rilski manastir, Komisja zwraca uwagę na fakt, że znaczny udział tej części, tj. 75%, stanowią stare kompleksy leśne, przede wszystkim drzewa iglaste, sprzyjające ochronie z jednej strony sóweczki, włochatki i dzięcioła trójpalczastego, których populacje gniazdujące w tych lasach są największe w kraju, a z drugiej strony orła przedniego, głuszca, sokoła wędrownego, dzięcioła czarnego, dzięcioła białogrzbietego, lelka i jarzábka. Całość IBA Riła należy do terenów priorytetowych dla tych gatunków w Bułgarii i na poziomie Unii.

32 Ponadto na całym obszarze IBA Riła spotyka się 130 różnych gatunków, w tym 20 wymienionych w załączniku I do dyrektywy ptasiej i 41 o znaczeniu w skali europejskiej na płaszczyźnie ochrony, wśród których 1 należy do kategorii SPEC 1, jako gatunek zagrożony w skali światowej, 14 – do kategorii SPEC 2, jako gatunki o niekorzystnym statusie w skali europejskiej, których większość populacji światowej znajduje się w Europie, i 26 – do kategorii SPEC 3, jako gatunki o niekorzystnym statusie w skali europejskiej, których większość populacji światowej znajduje się poza Europą.

33 Całość IBA Riła ma znaczenie światowe jako reprezentatywny obszar biomu alpejskiego, zważywszy na to, że występują w nim trzy gatunki ptaków ograniczone do tego biomu i charakterystyczne dla niego, na cztery zarejestrowane w wypadku Republiki Bułgarii, a mianowicie pomurnik, wieszczek i płochacz halny. Teren IBA Riła jest także jednym z najważniejszych w Europie dla ochrony populacji nagórnika, rudzika, zięby, krętogłowa, drozda obroźnego, drozda śpiewaka, kosa, mysikrólika, kapturki i makolągwy.

34 W tym kontekście Komisja wskazuje, że siedliska i populacja gatunków najbardziej dotkniętych rozkładają się jednocześnie w części IBA Riła, która jest sklasyfikowana jako OSO i w części, która nie jest tak sklasyfikowana. Zważywszy, że Republika Bułgarii nie przedstawiła innych danych naukowych, które uzasadniałyby sklasyfikowanie jako OSO jedynie części IBA Riła, Komisja przypomina, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału wykaz ostoji ptaków w Europie (zwany dalej „wykazem IBA”)

stanowi najbardziej aktualne i precyzyjne odniesienie dla najbardziej odpowiednich pod względem liczby i powierzchni obszarów dla ochrony gatunków wymienionych w załączniku I do dyrektywy ptasiej.

- 35 W drugiej kolejności Komisja twierdzi, że część IBA Riła sklasyfikowana jako OSO jest w znacznym stopniu niewystarczająca ze względu na zasięg występowania krajowej populacji gatunków bardzo ważnych wymienionych w tym załączniku.
- 36 Na poparcie tego argumentu Komisja przypomina, że opiera się ona na ocenie bazy danych dotyczącej ptaków dla 114 OSO zaproponowanych początkowo przez BDZP, przeprowadzonej przez Bułgarską Akademię Nauk (bułgarską akademię nauk, Bułgaria, zwaną dalej „BAN”), zrewidowanej później w następstwie sprawozdania sporządzonego w roku 2008 przez krajową grupę roboczą utworzoną przez ministerstwo środowiska i wód (zwane dalej „ministerstwem środowiska”).
- 37 Komisja dodaje, że jej analizy są także oparte na informacjach pochodzących z bazy danych przekazanej przez Republikę Bułgarii i na standardowych formularzach danych dotyczących OSO Riła, także dostarczonych przez organy bułgarskie.
- 38 Komisja wyjaśnia, że aby ustalić znaczenie danego terenu dla określonej populacji gatunku, oparła się na progu wynoszącym 1% dotyczącym regionalnej lub krajowej populacji gniazdującej, stosowanym przez BirdLife International. Celem wykluczenia przypadków występowania losowego i terenów zasiedlonych niewielką liczbą okazów, dane tereny powinny być także zasiedlone znaczną liczbą okazów gatunków i podgatunków mających znaczenie w skali Unii.
- 39 W trzeciej kolejności Komisja uściśla, że znaczenie części IBA Riła niesklasyfikowanej jako OSO wynika także z innych dokumentów wskazujących na konieczność sklasyfikowania dodatkowych terenów tej IBA.
- 40 W tym względzie instytucja ta wskazuje, że proponowana klasyfikacja jako OSO całości IBA Riła była jednym z punktów porządku obrad na mającym miejsce w dniu 11 marca 2011 r. posiedzeniu Natsionalen savet po biologichno raznoobrazie (krajowej rady ds. różnorodności biologicznej, Bułgaria, zwanej dalej „NSBR”), nowo utworzonej instytucji przy BAN, i że posiedzenie to zostało zorganizowane po sporządzeniu przez tę ostatnią, w dniu 28 grudnia 2010 r., sprawozdania zawierającego argumenty na rzecz wyznaczenia trzech nowych OSO w masywie gór Riła, obejmujących prawie całość terytorium IBA Riła, które nie zostało jeszcze sklasyfikowane jako OSO, mianowicie OSO Rilski manastir, OSO Rila Yug (Riła południe) i OSO Rila Sever (Riła północ). Te dwa ostatnie obszary zostały następnie połączone przez ministerstwo środowiska w jeden obszar o nazwie OSO Rila buffer.
- 41 Podczas gdy NSBR zatwierdził wyznaczenie OSO Rilski manastir, rozpatrzenie propozycji włączenia przyszłego OSO Rila buffer do sieci „Natura 2000” zostało odroczone, chociaż władze bułgarskie nie kwestionują konieczności sklasyfikowania dodatkowych terenów IBA Riła jako OSO. W tym celu zobowiązały się w odpowiedzi na uzasadnioną opinię do przedyskutowania tego sklasyfikowania na forum NSBR w marcu 2015 r.
- 42 Na podstawie umowy zawartej z ministerstwem środowiska BDZP przedłożyło nową propozycję wyznaczenia OSO Rila buffer, która miała być rozpatrywana podczas posiedzenia NSBR przewidzianego w dniu 22 marca 2016 r. Tymczasem w czasie zebrań technicznych organizowanych między służbami Komisji a właściwymi władzami bułgarskimi, jak też podczas prezentacji informacji pisemnych w kontekście niniejszego postępowania Republika Bułgarii kazała Komisji czekać na nowe sklasyfikowanie jako OSO, uzasadniając opóźnienie przeszkodami administracyjnymi i proceduralnymi.

- 43 Ponadto Komisja otrzymała od BDZP projekt standardowego formularza danych sporządzony przez BAN dla przyszłego OSO Rila buffer, który miał się pokrywać prawie w całości z niesklasyfikowaną jeszcze częścią IBA Riła. W tym projekcie obszarowi niesklasyfikowanemu przyznano jeszcze większe znaczenie dla ochrony rozpatrywanych gatunków.
- 44 Znaczenie części IBA Riła niesklasyfikowanej jeszcze jako OSO dla gatunków typowo leśnych wymienionych w załączniku I do dyrektywy ptasiej, a mianowicie głuszca, dzięcioła białogrzbietego i dzięcioła trójpalczastego, wynika także z nowych planów działania dla tych gatunków, finansowanych przez ministerstwo środowiska za pośrednictwem programu operacyjnego „Środowisko” 2007–2013.
- 45 Jeśli chodzi wreszcie o argumenty Republiki Bułgarii podniesione w toku postępowania poprzedzającego wniesienie skargi w celu uzasadnienia jedynie częściowej klasyfikacji IBA Riła jako OSO, dotyczące zwłaszcza prawa państw członkowskich do ustalenia hierarchii różnych priorytetów, takich jak rozwój społeczno-gospodarczy i warunki geograficzne kraju, braku wiarygodności dostępnych danych, jak również woli przestrzegania jednego i tego samego harmonogramu wyboru OSO i terenów mających znaczenie dla Wspólnoty oraz by obszary te maksymalnie się pokrywały, Komisja uważa, że argumenty te nie są oparte na żadnym kryterium ornitologicznym, a zatem nie są istotne w świetle art. 4 ust. 1 dyrektywy ptasiej.
- 46 Republika Bułgarii podnosi na swoją obronę zasadniczo pięć argumentów.
- 47 W pierwszej kolejności Republika Bułgarii podkreśla, że państwa członkowskie dysponują zakresem uznania przy wyborze terenów najbardziej odpowiednich dla sklasyfikowania jako OSO.
- 48 Przypomina ona, że sam fakt, iż dany teren nadaje się do ochrony określonych gatunków, nie wystarcza do uzasadnienia obowiązku sklasyfikowania tego terenu jako OSO. Władze krajowe posiadają w tym względzie lepszą wiedzę na temat sytuacji lokalnej. Ponadto aktualizacja naukowych baz danych jest niezbędna, aby ustalić sytuację, w jakiej znajdują się gatunki najbardziej zagrożone, a także te stanowiące wspólne dziedzictwo Unii, a to w celu zaklasyfikowania jako OSO najbardziej odpowiednich obszarów. W tym względzie bardzo ograniczone liczbowo występowanie populacji gatunków na określonych obszarach nie wystarcza dla uznania ich za najbardziej odpowiednie dla ochrony danych gatunków.
- 49 Republika Bułgarii przypomina także, że zgodnie z orzecznictwem państwa członkowskie mogą wykazywać za pomocą dowodów naukowych, że obowiązki wynikające z art. 4 ust. 1 dyrektywy ptasiej zostaną wypełnione poprzez sklasyfikowanie jako OSO terenów innych niż te, które wynikają z wykazu IBA i zajmują mniejszą powierzchnię całkowitą niż te ostatnie (wyrok z dnia 20 marca 2003 r., Komisja/Włochy, C-378/01, EU:C:2003:176, pkt 18). Dodaje ona, że na podstawie zakresu uznania, którym dysponują państwa członkowskie przy stosowaniu kryteriów ornitologicznych do celów zidentyfikowania obszarów najbardziej odpowiednich dla ochrony gatunków wymienionych w załączniku I do dyrektywy ptasiej, dokonała ona rozróżnienia na z jednej strony terytoria najważniejsze dla ochrony danych gatunków ptaków, o których mowa w art. 4 ust. 1 tej dyrektywy, a z drugiej strony obszary mniej ważne, które poddane są silnej presji antropogenicznej.
- 50 Republika Bułgarii kwestionuje rozumowanie Komisji, zgodnie z którym IBA stanowią bezwzględnie najbardziej odpowiednie obszary pod względem liczby i powierzchni w rozumieniu art. 4 ust. 1 dyrektywy ptasiej. Zdaniem tego państwa członkowskiego, chociaż wykaz IBA stanowi, wobec braku przeciwnych dowodów naukowych, element odniesienia pozwalający na ocenę, czy państwo członkowskie dokonało klasyfikacji jako OSO wystarczających terytoriów pod względem liczby i powierzchni, aby zapewnić ochronę wszystkim gatunkom ptaków wymienionych w załączniku I do dyrektywy ptasiej, to jednak wykaz taki nie jest prawnie wiążący (wyrok z dnia 7 grudnia 2000 r., Komisja/Francja, C-374/98, EU:C:2000:670, pkt 25). Stąd państwa członkowskie mogą wypełnić obowiązki wynikające z art. 4 ust. 1 dyrektywy ptasiej, klasyfikując jako OSO inne tereny niż wynikające z wykazu IBA.

- 51 W drugiej kolejności Republika Bułgarii twierdzi, że Komisja wypaczyła przedstawione przez nią okoliczności faktyczne, dowody i argumenty.
- 52 Utrzymuje ona przede wszystkim, że do Komisji należy wykazanie, iż określona powierzchnia powinna być sklasyfikowana jako OSO. W skardze Komisja twierdzi, że Republika Bułgarii nie kwestionuje znaczenia IBA Riła dla ochrony ptaków. W ten sposób Komisja wypacza argumenty przedstawione przez Republikę Bułgarii w okresie poprzedzającym wniesienie skargi. Niniejsza skarga nie dotyczy bowiem znaczenia IBA Riła dla ochrony ptaków. Republika Bułgarii utrzymuje w tym kontekście, że sklasyfikowanie 72% IBA Riła zapewniło maksymalny poziom ochrony gatunków i ich siedlisk. Następnie Komisja odnosi się w skardze do danych zawartych w tabeli dostarczonej przez Republikę Bułgarii w dodatkowych informacjach z lipca 2009 r. i wyciąga z nich określone wnioski. Jednakże nie można ustalić, na jakich konkretnie danych Komisja opiera się w tym względzie. W końcu zdaniem Komisji z dostępnych danych i analiz wynika, że istnieje ograniczenie objęcia ochroną 17 gatunków ptaków wymienionych w załączniku I do dyrektywy ptasiej. Wydaje się, że wnioski Komisji są zasadniczo oparte na pochodzących od organizacji pozarządowych informacjach, których aktualność i wiarygodność są wątpliwe.
- 53 W trzeciej kolejności Republika Bułgarii twierdzi, że Komisja nie przedstawia żadnego dowodu na uzasadnienie swej skargi. Podnosi ona, że brak jest niekwestionowanych danych naukowych wykazujących konieczność sklasyfikowania całości IBA Riła jako OSO i że dane, na których opiera się skarga Komisji, nie są wiarygodne ani zaktualizowane. Republika Bułgarii przekazała w marcu 2014 r. Komisji dane pochodzące ze sprawozdania, o którym mowa w art. 12 dyrektywy ptasiej, dotyczące rozpatrywanych gatunków ptaków, które to dane nie zostały uwzględnione ani w uzasadnionej opinii, ani w skardze. To państwo członkowskie przekazuje w tym względzie szereg danych, które podważają rzetelność danych BDZP wykorzystanych przez Komisję, w związku z czym niezbędne jest uzyskanie dodatkowych danych naukowych. Same dane BDZP wzbudzają wątpliwości co do konieczności sklasyfikowania całości IBA Riła jako OSO. W tym kontekście, chociaż zadaniem BDZP jest wybór i początkowa ocena terytoriów, które stanowią IBA w Bułgarii, BDZP nie przedstawiło ani właściwym władzom bułgarskim, ani ekspertom naukowym informacji, którymi dysponuje, dotyczących danych ornitologicznych dla terytoriów położonych poza obrębem wyznaczonych OSO.
- 54 Poza tym Republika Bułgarii uważa, że Komisja nie wyjaśniła metody i analiz, które skłoniły ją do wniosku, że aktualne sklasyfikowanie części IBA Riła jako OSO jest niewystarczające. Nie uwzględniła ona w tym względzie aktualniejszych danych. Republika Bułgarii podkreśla także, że na posiedzeniu NSBR w dniu 22 marca 2016 r. eksperci wyrazili wątpliwości co do właściwego charakteru sklasyfikowania całości IBA Riła jako OSO.
- 55 Ponadto Republika Bułgarii twierdzi, że obliczeń Komisji nie można uznać za prawidłowe.
- 56 Co się tyczy kryterium, zgodnie z którym należy przyjąć tereny zasiedlone przez przynajmniej 1% krajowej populacji gniazdującej danego gatunku, Republika Bułgarii uważa, że kryterium to nie jest jedynym, które może i musi być stosowane celem identyfikacji danego OSO. Niewielka liczba ptaków występujących na określonych terytoriach jest czynnikiem, który również powinien zostać uwzględniony.
- 57 Kwestionuje ona poza tym aktualizacje danych wykorzystanych przez Komisję, uzyskanych w projekcie biotopu *Corine Land Cover*, datowanych na lata 1990 lub 2000, zaznaczając, że istnieją nowsze dane uzyskane w tym projekcie, odnoszące się do lat 2006 i 2012. Republika Bułgarii uważa, że aktualniejsze dane zostały przedstawione ministerstwu środowiska w ramach projektu planu zarządzania parkiem narodowym Riła na lata 2015–2024. Ponadto uważa ona, że Komisja nie uwzględniła ani nie zbadała, zarówno w uzasadnionej opinii, jak i w skardze, danych dotyczących gatunków ptaków z tytułu obowiązków wynikających z art. 12 dyrektywy ptasiej dla lat 2008–2012.

- 58 W czwartej kolejności Republika Bułgarii twierdzi, że nie było możliwe dokonanie klasyfikacji, choćby częściowej, jako OSO, części IBA Riła jeszcze niesklasyfikowanej, z powodu przeszkód związanych z procedurą krajową. NSBR, który jest właściwy do rozpatrzenia propozycji OSO, nie ustalił bowiem zgodnego stanowiska co do konieczności takiego sklasyfikowania ze względu na sprzeczności dotyczące istniejących danych naukowych i ich niewystarczającą wiarygodność, jak też ze względu na rozbieżności stanowisk wśród członków NSBR dotyczących kryteriów ornitologicznych, które należy zastosować.
- 59 W piątej kolejności, co się tyczy zrozumienia argumentów Republiki Bułgarii, przedstawionego przez Komisję w skardze, to państwo członkowskie utrzymuje, po pierwsze, że wbrew wnioskowi Komisji możliwy przyszedł rozwój gospodarczy na niesklasyfikowanym obszarze IBA Riła nie był rozstrzygający dla jej decyzji o niesklasyfikowaniu całości IBA Riła jako OSO. Republika Bułgarii utrzymuje, że w każdym razie ma prawo do ustalenia hierarchii swoich priorytetów. Po drugie, powodem braku planowanego początkowo sklasyfikowania OSO Rila buffer nie jest, jak utrzymuje Komisja, brak wiarygodności dostępnych danych, lecz brak aktualnych i jednoznacznych danych wykazujących konieczność jego sklasyfikowania. Po trzecie, co się tyczy rzekomej woli przestrzegania jednego i tego samego harmonogramu wyboru OSO i terenów o znaczeniu europejskim, Republika Bułgarii zaznacza, że nie podniosła tego argumentu, aby uzasadnić brak sklasyfikowania całości IBA Riła jako OSO.

Ocena Trybunału

- 60 Należy przypomnieć w pierwszej kolejności, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału art. 4 ust. 1 dyrektywy ptasiej wymaga od państw członkowskich dokonania klasyfikacji jako OSO terytoriów odpowiadających kryteriom ornitologicznym określonym w tym przepisie (wyrok z dnia 14 stycznia 2016 r., Komisja/Bułgaria, C-141/14, EU:C:2016:8, pkt 27 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 61 W drugiej kolejności państwa członkowskie są zobowiązane do sklasyfikowania jako OSO obszarów, które przy uwzględnieniu kryteriów ornitologicznych wydają się najbardziej odpowiednie do zachowania danych gatunków (wyrok z dnia 14 stycznia 2016 r., Komisja/Bułgaria, C-141/14, EU:C:2016:8, pkt 28 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 62 W trzeciej kolejności, co się tyczy częściowego sklasyfikowania niektórych regionów, Trybunał orzekł już z jednej strony, że klasyfikacja jako OSO nie może wynikać z odrębnego badania znaczenia ornitologicznego każdego z danych obszarów, ale winna odbywać się z uwzględnieniem naturalnych granic danego ekosystemu, a z drugiej strony, że kryteria ornitologiczne, na których wyłącznie opierać się powinna klasyfikacja, winny mieć naukowe podstawy (wyrok z dnia 14 stycznia 2016 r., Komisja/Bułgaria, C-141/14, EU:C:2016:8, pkt 30 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 63 Dla zakwestionowania tezy Komisji, zgodnie z którą część IBA Riła sklasyfikowana jako OSO jest niewystarczająca, Republika Bułgarii podnosi przede wszystkim, że państwa członkowskie dysponują zakresem uznania przy stosowaniu kryteriów ornitologicznych do celów identyfikowania terytoriów najbardziej odpowiednich dla ochrony gatunków wymienionych w załączniku I do dyrektywy ptasiej.
- 64 W tym względzie Trybunał orzekł, iż zakres uznania, jakim cieszą się państwa członkowskie przy dokonywaniu wyboru obszarów najbardziej odpowiednich w celu ich klasyfikacji jako OSO, nie dotyczy możliwości klasyfikacji jako OSO terytoriów, które wydają się najbardziej odpowiednie według kryteriów ornitologicznych, ale wyłącznie stosowania tych kryteriów w celu identyfikacji terytoriów najbardziej odpowiednich dla ochrony gatunków wymienionych w załączniku I do dyrektywy ptasiej (wyrok z dnia 14 stycznia 2016 r., Komisja/Bułgaria, C-141/14, EU:C:2016:8, pkt 29 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 65 Jak wynika z orzecznictwa przywołanego w poprzednim punkcie i jak słusznie podkreśliła Komisja, choć państwa członkowskie dysponują z jednej strony pewnym zakresem uznania, co się tyczy wyboru OSO, decyzja dotycząca ich sklasyfikowania i wyznaczenia ich granic musi być oparta jedynie na kryteriach ornitologicznych ustalonych w dyrektywie ptasiej. W konsekwencji, dokonawszy w celu zidentyfikowania obszarów najbardziej odpowiednich dla sklasyfikowania jako OSO rozróżnienia między obszarami najważniejszymi dla ochrony gatunków, o których mowa w art. 4 ust. 1 tej dyrektywy, a obszarami mniej ważnymi i poddanymi silnej presji antropogenicznej, Republika Bułgarii nie utrzymała się w granicach zakresu uznania, którym dysponują państwa członkowskie.
- 66 Z drugiej strony ze względu na to, że na podstawie art. 4 ust. 1 dyrektywy ptasiej państwa członkowskie klasyfikują w szczególności jako OSO obszary najbardziej odpowiednie pod względem liczby i powierzchni dla ochrony tych gatunków, państwo członkowskie nie może na tej podstawie, że dysponuje zakresem uznania w odniesieniu do wyboru OSO, sklasyfikować jako OSO terenów, których liczba i całkowita powierzchnia są rażąco niższe od liczby i całkowitej powierzchni terenów zidentyfikowanych jako najbardziej odpowiednie (zob. podobnie wyrok z dnia 19 maja 1998 r., Komisja/Niderlandy, C-3/96, EU:C:1998:238, pkt 63).
- 67 Republika Bułgarii nie może zatem powoływać się na zakres uznania, którym dysponują państwa członkowskie, dla uzasadnienia jedynie częściowego sklasyfikowania jako OSO obszarów, które w swej całości odpowiadają kryteriom ornitologicznym określonym w art. 4 ust. 1 dyrektywy ptasiej.
- 68 Następnie Republika Bułgarii utrzymuje zasadniczo, że dowody przedstawione przez Komisję na uzasadnienie zarzucanego uchybienia nie są wiarygodne naukowo i odnoszą się do niezaktualizowanych danych.
- 69 W tym względzie należy przypomnieć, że w ramach postępowania w sprawie uchybienia na mocy art. 258 TFUE ciężar dowodu zarzucanego uchybienia spoczywa na Komisji. Instytucja ta powinna przedstawić Trybunałowi dowody niezbędne do ustalenia zaistnienia tego uchybienia, nie może przy tym opierać się na jakimkolwiek domniemaniu (wyrok z dnia 21 lipca 2016 r., Komisja/Rumunia, C-104/15, niepublikowany, EU:C:2016:581, pkt 83 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 70 Jednakże instytucja ta, która nie posiada własnych uprawnień do prowadzenia dochodzenia w tym przedmiocie, jest w znacznym stopniu uzależniona od dowodów dostarczonych przez ewentualne osoby składające skargi, podmioty prywatne lub publiczne działające na terytorium danego państwa członkowskiego, a także przez samo to państwo członkowskie. Podobnie każdy urzędowy dokument wydany przez organy danego państwa członkowskiego może być uważany za źródło informacji odpowiednie dla wszczęcia przez Komisję postępowania przewidzianego w art. 258 TFUE (wyrok z dnia 16 lipca 2015 r., Komisja/Słowenia, C-140/14, niepublikowany, EU:C:2015:501, pkt 40 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 71 Co się tyczy, po pierwsze, rzekomego braku wiarygodności danych naukowych i prawnych przedstawionych przez Komisję, należy zaznaczyć, że dane te, z których część została dostarczona przez same władze bułgarskie, zostały poddane w latach 2007–2010 szeregowi ocen przeprowadzonych przez BAN, BDZP i grupy robocze ad hoc złożone z ekspertów reprezentujących władze bułgarskie, środowiska uniwersyteckie i organizacje pozarządowe, a następnie były przedmiotem dyskusji i aktualizacji podczas posiedzeń ekspertów w ramach NSBR.
- 72 Tymczasem z tychże danych wynika, że część IBA Riła niesklasyfikowana jako OSO, w niniejszym wypadku teren Rila buffer, stanowi siedlisko korzystne dla szeregu gatunków wymienionych w załączniku I do dyrektywy ptasiej. Ponadto całość IBA Riła ma zasadnicze znaczenie dla dużej liczby tych gatunków, a siedliska tych gatunków, które są najbardziej dotknięte, rozłożone są zarówno na części IBA, która jest sklasyfikowana jako OSO, jak i na części niesklasyfikowanej.

- 73 Wbrew argumentowi Republiki Bułgarii, zgodnie z którym Komisja nie przedstawiła wyjaśnień ani co do metody, ani co do analiz wykorzystanych dla każdego z rozpatrywanych gatunków, należy stwierdzić, że instytucja ta przedstawiła w skardze istotne informacje co do tej metody i tych analiz, a w szczególności tabele wskazujące stopień oddziaływania na każdy z rozpatrywanych gatunków.
- 74 Podobnie, co się tyczy rezultatów posiedzeń NSBR w dniach 11 marca 2011 r. i 22 marca 2016 r., po których Republika Bułgarii zdecydowała się odroczyć swą decyzję w przedmiocie ewentualnego sklasyfikowania terenu Rila buffer jako OSO, należy zaznaczyć, że NSBR nie mógł dojść do konsensusu co do tego sklasyfikowania z powodu z jednej strony sprzeciwu nie ekspertów naukowych, lecz urzędników różnych ministerstw zaangażowanych w postępowanie, jak też burmistrzów, a z drugiej strony przeszkód związanych z procedurą krajową dotyczącą sklasyfikowania jako OSO.
- 75 Niewystarczający charakter sklasyfikowania IBA Riła jako OSO nie może być jednak uzasadniany takimi przeszkodami. Co więcej, jak podkreśla Komisja, obok faktu, że żaden ekspert naukowy nie sprzeciwił się sklasyfikowaniu jako OSO terenu Rila buffer, urzędnicy komunalni nie przedstawili żadnej analizy naukowej na niekorzyść takiego sklasyfikowania i ograniczyli się do zaproponowania przeprowadzenia nowych badań.
- 76 W tym względzie należy przypomnieć, że o ile prawdą jest, że klasyfikacja zakłada, iż właściwe władze nabrały przekonania, w oparciu o najlepszą dostępną wiedzę naukową, że dany teren jest częścią obszaru najbardziej odpowiedniego dla ochrony ptactwa, o tyle nie oznacza to jednak, że obowiązek dokonania klasyfikacji pozostaje co do zasady w zawieszeniu tak długo, jak władze te nie ukończą oceny i weryfikacji nowych danych naukowych (wyrok z dnia 13 grudnia 2007 r., Komisja/Irlandia, C-418/04, EU:C:2007:780, pkt 63 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 77 Republika Bułgarii kwestionuje także wybór dokonany przez Komisję celem ustalenia znaczenia IBA Riła dla gatunków ptaków, które tam występują, by oprzeć się na progu 1% dotyczącym regionalnej lub krajowej populacji gniazdującej, stosowanym przez BirdLife International.
- 78 Jednakże, ponieważ jest bezsporne, że Republika Bułgarii nie wskazała żadnego innego kryterium ornitologicznego, które byłoby obiektywnie weryfikowalne względem kryteriów stosowanych przez BirdLife International, próg ten stanowi, wobec braku przeciwnych dowodów naukowych, element odniesienia pozwalający ocenić, czy to państwo członkowskie powinno było sklasyfikować całość IBA Riła jako OSO (zob. podobnie wyrok z dnia 13 grudnia 2007 r., Komisja/Irlandia, C-418/04, EU:C:2007:780, pkt 53, 54).
- 79 Wynika z tego, że argument Republiki Bułgarii dotyczący braku wiarygodności danych wykorzystanych przez Komisję nie może być przyjęty.
- 80 Po drugie, należy także oddalić argument Republiki Bułgarii, zgodnie z którym istnieją bardziej aktualne dane, wspomniane w pkt 57 niniejszego wyroku i pominięte przez Komisję odnośnie do określonych gatunków, które sklasyfikowanie jako OSO terenu Rila buffer miało rzekomo chronić.
- 81 Z orzecznictwa Trybunału wynika co prawda, że aktualizacja danych naukowych jest niezbędna do ustalenia sytuacji gatunków najbardziej zagrożonych, jak też sytuacji gatunków stanowiących wspólne dziedzictwo Unii celem sklasyfikowania jako OSO obszarów najbardziej odpowiednich, i że należy stosować najbardziej aktualne dane naukowe dostępne z upływem terminu wyznaczonego w uzasadnionej opinii (wyrok z dnia 13 grudnia 2007 r., Komisja/Irlandia, C-418/04, EU:C:2007:780, pkt 47).
- 82 Niemniej, wobec braku innych zaktualizowanych danych naukowych, które mogłyby uzasadniać sklasyfikowanie jedynie części IBA Riła jako OSO, Komisja słusznie uznała w skardze, że wykaz IBA stanowi najbardziej aktualne i najdokładniejsze odniesienie, pozwalające na ocenę, czy Republika Bułgarii dokonała klasyfikacji jako OSO obszarów o wystarczającej liczbie i powierzchni w rozumieniu

art. 4 ust. 1 dyrektywy ptasiej (zob. podobnie wyrok z dnia 13 grudnia 2007 r., Komisja/Irlandia, C-418/04, EU:C:2007:780, pkt 67). Wykaz ten, pomimo że nie jest prawnie wiążący dla zainteresowanych państw członkowskich, zawiera bowiem dowody naukowe pozwalające na ocenę wypełnienia przez państwo członkowskie jego obowiązku wynikającego z tego przepisu (zob. podobnie wyrok z dnia 7 grudnia 2000 r., Komisja/Francja, C-374/98, EU:C:2000:670, pkt 25, 26).

- 83 Trybunał wielokrotnie orzekał, że biorąc pod uwagę naukowy charakter wykazu IBA i w braku jakichkolwiek dowodów naukowych przedłożonych przez państwo członkowskie zmierzających do wykazania, że mogło ono wypełnić obowiązki wynikające z art. 4 ust. 1 dyrektywy ptasiej poprzez zaklasyfikowanie jako OSO terenów o łącznej powierzchni mniejszej niż wynikająca ze wspomnianego wykazu, może on być wykorzystywany jako punkt odniesienia umożliwiający dokonanie oceny, czy państwo członkowskie sklasyfikowało wystarczającą liczbę i powierzchnię obszarów jako OSO w rozumieniu wspomnianego art. 4 ust. 1 (zob. podobnie wyroki: z dnia 20 marca 2003 r., Komisja/Włochy, C-378/01, EU:C:2003:176, pkt 18; z dnia 13 grudnia 2007 r., Komisja/Irlandia, C-418/04, EU:C:2007:780, pkt 52).
- 84 Tymczasem należy stwierdzić, że Republika Bułgarii, która ograniczyła się do podkreślenia konieczności przeprowadzenia dodatkowych badań dotyczących IBA Riła, nie wykazała, jak wynika z akt sprawy przedłożonych Trybunałowi, że mogła wypełnić obowiązki określone w art. 4 ust. 1 dyrektywy ptasiej, dokonując klasyfikacji jako OSO terenów innych niż te, które wynikały z wykazu IBA sporządzonego przez BDZP za rok 2007, obejmujących powierzchnię całkowitą niższą od powierzchni terenów zawartych w owym wykazie..
- 85 Ponadto dane wynikające ze sprawozdania, o którym mowa w art. 12 dyrektywy, rozpatrzone również przez Komisję, nie wykazują niczego, co mogłoby podważyć wnioski zawarte w skardze.
- 86 Z całości powyższych rozważań wynika, że Republika Bułgarii nie sklasyfikowała najbardziej odpowiednich obszarów pod względem liczby i powierzchni dla ochrony gatunków wymienionych w załączniku I do dyrektywy ptasiej przez to, iż nie wyznaczyła całości IBA Riła jako OSO, w związku z czym to państwo członkowskie uchybiło zobowiązaniom spoczywającym na nim na mocy art. 4 ust. 1 tej dyrektywy.

W przedmiocie kosztów

- 87 Zgodnie z art. 138 § 1 regulaminu postępowania kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ Komisja wniosła o obciążenie Republiki Bułgarii kosztami postępowania, a Republika Bułgarii przegrała sprawę, należy obciążyć ją kosztami postępowania.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

- 1) **Republika Bułgarii nie sklasyfikowała najbardziej odpowiednich obszarów pod względem liczby i powierzchni dla ochrony gatunków wymienionych w załączniku I do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa przez to, że nie wyznaczyła całości ostoi ptaków obejmującej masyw gór Riła jako obszaru specjalnej ochrony, w związku z czym to państwo członkowskie uchybiło zobowiązaniom spoczywającym na nim na mocy art. 4 ust. 1 tej dyrektywy.**
- 2) **Republika Bułgarii zostaje obciążona kosztami postępowania.**

Podpisy